

ԵՐԵՎԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվանը 6 ռուբլ. Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлис, Редакция «Мшакъ». Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak». Տէլէֆոն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի եւ տօն օրերէն).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնները համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ. Տէլէֆոն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Սրբուհի, Սարմէ, Վահան, Գարեգին Երեցեանները, Դաւիթ եւ Մարիամ Դաւթեանները ցաւօք սրտի յայտնում են ազգականներին եւ ծանօթներին

ԱՂԵՔԱՆԴՐ ԴԱԹԵԱՆ ԵՐԻՑԵԱՆԻ

Մահը, որ տեղի ունեցաւ ամսիս 21-ին, առաւօտեան 7 ժամին՝ Յուդարկաւորութիւնը կիրակի, ամսիս 24-ին, առաւօտեան ժամի 10-ին, հանգուցեալի ընտանեացի, Անիսիա խառնակայա փողոց, սեփական տուն № 3, գէպի Վանքի մայր եկեղեցին. թաղումը 10օֆիլանթի գերեզմանատանը:

2—2

ՔՈՎԱՆԴԱՅԻՆԻԹԻՒՆ

Ներքին Տեսչութիւն. Կիրակիօրեայ զրոյց. Երկրաչափից փնտրածների օգտին. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Արտաքին լուրեր. — ԽՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ. Մանրանկար. — ՀԵՌԱՍՏԱՐԻՆԵՐ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍՍՐԱԿԱՆ. Դարբէլ Պատկանեան:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻՆՈՐԵԱՆ ԶՐՈՅՑ

Այսօր թաղում են Ալեքսանդր Երեցեանին: Մեր հորիզոնից անհետանում է մի ծանօթ դէմք էլ:

Ծանօթ ասացի, բայց սա չէ նշանակում սոփոքական, առօրեայ Երեցեանը բաւական ինքնուրույն դէմք էր, եւ ես այդ դէմքի վրա նկատել եմ շատ գծեր, որոնք գնահատելի են մահաւանդ մեզ պէս մի ազգի մէջ:

Բայց ես պէտք է խոստովանեմ, որ հանգուցեալի հետ շատ քիչ ծանօթութիւն ունէի: Վարժեցնելու տարբերութիւնը թշնամութիւնէն աւելի կը բաժնէ մարդը, ասել է մեր նշանաւոր հրապարակախօս Ստեփան Ոսկանը: Այո, շատ ճիշտ է սա, մանաւանդ գրողների աշխարհում: Հանգուցեալ Երեցեանը, ինչպէս յայտնի է, հազէտ էր. Բայց մարդը, ինչ մասնաւորութիւն էլ ունենայ, որոշ աշխարհայնապաշտ, որոշ կարծիքներ կը ուղղութեան տէր: մի էակ է Երեցեանը շատ անգամ է ճիշտ ու որոշ կերպով ցոյց տուել իր հայեացքները: Յիշեմ հէնց նրա գրուածքը Ստեփանոս Նազարեանի դէմ: Կարծիքների այդ տարբերութիւնը բաժանում էր մեզ, մշակականներին, ճանաչել Երեցեանից, թէ եւ Երեցեանը սկսել էր գրել եւ Գրիգոր Արծրունու կենսագրութիւնը: Բայց կարծիքների տարբերութիւնը այնքան խոր չէր փորել մեր եւ Երեցեանի մէջ, որ

մենք երբէք չը հանդիպէինք իրար, չը ճանաչէինք իրար եւ ինքս մի անգամ գործով այցելել եմ Երեցեանին: Նստել ենք ժամերով, խօսել ենք շատ սիրալիկ կերպով: Ինչպէս էր տեղի ունենում այդ բանը: Կարծիքների տարբերութիւնը այդ ժամերին երեւան չէր գալիս. մենք միմեանց հետ վիճելու, միմեանց համոզելու համար չէինք նստում խօսելու: Կար մի չէղօք գործ—անցեալը: Նրա շուրջն էլ պարտում էր մեր խօսակցութիւնը: Ի հարկէ, կարծիքների տարբերութիւն կայ եւ անցեալի վերաբերմամբ. բայց մենք անցեալի փաստերն ու իրողութիւններն էինք մէջ բերում: Թոյլ տալով, որ ամեն մէկն ունենայ իր սեփական կարծիքը դրանց մասին:

Ահա այդ սակաւթիւ այցելութիւնների ժամանակ ես կարողացել եմ այնքան ճանաչել հանգուցեալին, որ այսօր վստահանում եմ ներկայացնել նրան ձեզ, ընթերցող, չը մոռանալով հին իմաստուն ասացուածքը. «Պատուը բարեկամ է, բայց աւելի մեծ բարեկամ է ճշմարտութիւնը»:

Անիսիայի տեղ ու զառիմայր փողոցի վրա, երեւոյ դէպի Կուր գետը դարձած, մի փողրկի տուն կայ: Դա Ալեքսանդր Երեցեանի սեփականութիւնն է, միակ անշարժ սեփականութիւնը: Մօտենալով տան դրսի դռներին, մի բան ուզիլ ձեր ճակատին ասում է, թէ դուք հազէտի եւ հասէրի տուն էք մտնում: Վաղուց, շատ վաղուց են մեր դռների վրայից անհետացել նախապետական մեծ երկաթէ Վեպիկը, նոյն իսկ մեր գաւառական խուլ անկիւններում էլ զանգալի փոխարինել է այդ հին կոջնակը: Երեցեանի դռների վրա մնացել է այդ հնութիւնը. մինչեւ որ չը ծեծէք այդ դուռը, տարածելով լուռ փողոցի մէջ երկաթի ձայնը, ձեզ ներս չեն թողնի:

Տան վերին յարկում մի հասարակ, զարդաւոր քննքի զուրկ սենեակ էք մտնում: Բայց ես սխալվեցայ «զարդաւորքից զուրկ» անուանելով

Փողրկի Գարբէլը դեռ 5 տարին չը լրացած, եռանդով յաճախում է հօր բաց արած դպրոցը եւ սովորում է նրա ղեկավարութեամբ, իսկ տարբերական հասակում արդէն հանգէս է գալիս ոչ միայն հօր իբր ամենամօտ օգնական, այլ եւ սկսում է պարագլի բանաստեղծութեամբ եւ գրում է ոտանաւորներ. խրախուսում է նրան այդ բանում հայրը, որը ինքն էլ գրում էր ոտանաւորներ եւ երգեր:

Այստեղ կանգ չէ առնում Գարբէլը. նա ամենայն եռանդով շարունակում է իր կրթութիւնը հօր ղեկավարութեամբ, եւս առաւել ինքնակրթութեամբ, զխառնապէս գրքերի ընթերցանութեամբ, եւ այն ոչ միայն հայ եւս ռուս լեզուներով, այլ եւ օտարազգի եւ հին գասական հեղինակների գրուածքներ կարդալով. նա կատարելապէս սովորում է աստուածաբանութիւն, պատմութիւն, պատմութիւն եւ մասնաւոր դիպրաբանութիւն: Վերջինս գիտութեան մէջ անգուղական էր, իր նմանը չուներ. բացի այդ զարմանալի յիշողութեան տէր լինելով՝ յայտնի գրուցող-պատմող էր:

16 տարեկան հասակում նա արդէն այնքան զարգացած, կրթված է, որ Յովհաննէս արքեպիսկոպոսը առնում է նրան իր մօտ եւ յանձնում նրան կոնսիստորիայի քարտուղարութիւնը եւ ամենեւին չը քաշվելով իր բարձր աստիճանից ու ալիքից՝ սովորում է Գարբէլից եւ ստիպում է միւս եպիսկոպոսներին եւ վար-

սենեակը: Ինքը, Երեցեանը, սաստիկ կը նեղուար, եթէ այսօր լսէր այդ խօսքերը: Նա այդ սենեակի զարդաւորները չէր փոխի աշխարհի հարստութիւնների հետ:

Ինչ զարդաւորներ էին դրանք: Պատերի վրա շինված են հասարակ, բաց պահարաններ, ուր դարպած են գրքեր, թղթեր: Մի ամբողջ աշխարհ է դա, կազմված հին, փոշոտ, դեղնած թղթերից, հին գրքերից կամ հնութեան մասին խօսող գրքերից: Մօտեցէք այդ կոյտերին, շատ գրքերի, թղթերի միայն արտաքին տեսքը ձեզ թոյլ չէ տալիս հետաքրքրվելու, թէ ինչ են դրանք. կան վերնագիրներ, որոնք ձեզ հեգնութիւն են պատճառում, եւ դուք ասում էք, թէ այս մարդը ուղղակի մի մոլութիւն է ունեցել զգրից այստեղ բերելու ամեն մի բան, որ հին է...

Այս մարդը... Նայեցէք այժմ նրան: Մի կարճահասակ ծերունի, ալիքները դրած, նստած է իր այդ կոյտերի մէջ, նայում է, թերթում է, նկատողութիւններ է անում: Հարկաւոր էլ չէ, որ դուք խօսացնէք նրան: Նա ինքը կը սկսէ խօսել իր հարստութիւններից, խօսում է մի վարակիչ ախորժակով, խօսում է այնպիսի չելառով, այնպիսի վառ հետաքրքրութեամբ, որ դուք չէք կարող ուշադիր չը լինել: Դուք տեսնում էք, որ ձեզ հետ խօսում են հին, պատահուտուն, ժանգոտած թղթերը: Ահա նրանց միջից դուրս եկան մարդիկ, անցած-անցածներ մարդիկ, որոնք այժմ հող են դարձել, բայց որոնք մեզ, ապրողներին, նման են: Նոյն յոյսերը, նոյն ձգտումները, նոյն կրքերը, նոյն սխալներն ու փորձերը, նոյն ժպտուն եւ ախար գործերը:

Ինչպէս է, որ այս ծերունին կարողացել է այդպէս ամբողջ ու անպակաս թողնել հող դարձածների պատկերները: Ինչպէս է, որ նա զարդան հարազատ միջնորդ է գերեզմանի եւ ապրող մարդկութեան մէջ:

Օ՛, չը կարէք թէ հեշտ է նա ձեռք բերել այդ հմտութիւնը: Տարեներ, երկար տարիներ լուսացնել կտոր-կտոր թղթերի վրա, հաւաքել այդ կտորների դէպից-դէպից, չունենալով դրամական մեծ միջոցներ, շատ անգամ կտրելով ընտանիքի հացից, ապա նայել այդ թղթերին, կարկառել, կիսատ-պոտ տեղեկութիւնները բերել, դասաւորել, ամբողջացնել, տանջվել այդ միջոցին ծագող անթիւ հարցերից, որոնք ու գտնել այդ հարցերի պատասխանները—ահա ինչպէս էր անց կացում Երեցեանը իր կեանքը, ահա ինչ «վայելչութիւն» էր նա բաղում մեր այս աշխարհից:

Դապետներին էլ սովորելու նրանից: Նրա խնքի եւ կրթութեան վրա հիացած՝ Յովհաննէս արքեպիսկոպոսը առաջարկում է 16 տարեկան Գարբէլին քարոզ խօսել եկեղեցում, եւ քանզի չէի խօսած քարոզից յետոյ, Յովհաննէս արքեպիսկոպոսը Գարբէլին փարպալ է հագցնում, սրանով ցոյց տալ ուղեւոր, որ նա նրան հոգւոր աստիճան է տալիս, որպիսի կոչման սահման նա ոչ սէր ունէր եւ ոչ ցանկութիւն: 1825 թ. Գարբէլին ամուսնանում են աստուածային վաճառականի 16 տարեկան մի յայտնի գեղեցկուհի եւ խելացի աղջկայ Նոյն-սարեթ Սունդուկեանի հետ, որին նա խիստ սիրում էր, գեղեցկութեան համար նրան Մաղիկ էր կանչում: Սրա հետ նա ապրեց 64 տարի: Գարբէլը յաճախ ոտանաւորների մէջ իր սիրելի Մաղիկի դուկն էր անում, եւ արժեքներ, որովհետեւ նա անդաւաճան սիրով բաժանում էր նրա հետ ոչ միայն ուրախութիւն, այլ եւ վիշտ ու զրկանքներ եւ պահպան հրեշտակի նման պահպանում էր նրան տանջանքների ու նեղութիւնների ժամանակ, սփոփում, ամբողջում էր նրա ցաւերը, ցաւեր, որոնք այնքան շատ էին նրա բազմալիւռ կեանքում:

1827 թ.ին Սերովլէ վարժապետ Նոր-Նախիջևանից հրաւեր է ստանում գնալու այնտեղ եւ բաց անելու դպրոց, բայց միայն այն պայմանով, որ Գարբէլը որդուն էլ բերէ: Նրանք սիրով ընդունում են նոր-Նախիջևանցիների

Դա մի եպիսկոպոսական աշխատութիւն է, ինչ կեանք: Քանի անգամ այդ սենեակում ես զարմացել եմ այդ կեանքի վրա: Եւ մի եւս նոյն ժամանակ հասկացել եմ, թէ ինչն է կատարում այդ բոլորը: Թղթի, գրքերի կոյտերը իրանք-իրանք չեն եկել ու բազմել այս դարակներում: Նրանց հաւաքել է սէրը, անչէջ, փանտսիկոսական սէրը, որ երբէք յոգնածութիւն, հիասթափումն չէ դրում, դառնութիւնները անմասն քաղցրութեան է փոխում: Երեցեանը մի զարմանալի աշխատաւոր էր: Նոյն-իսկ մահվան անկողնում նա չէր մոռանում իր սիրելի թեմաները, հարցերը: Հնազանդութեան մի արտասովոր բանուոր—ահա ինչ էր Երեցեանը: Նա հաւաքել է, ամբարել է միջինի համբերատարութեամբ, յառաջ տոկոսութեամբ: Եւ նրա այդ գործունէութեան արդիւնքն է այն հարուստ հնագիտական ժողովածուն, որ նրա ամբողջ հարստութիւնը, նրա ամբողջ պարծանքն է կազմում:

Չեմ կարծում, որ մեր երկրի անցեալով հետաքրքրվող կարողացած լինի աշխատել առանց Երեցեանի օգնութեան: Եւ ինքս էլ դիմել եմ նրան մի քանի անգամ: Իմ աշխատութիւնների մէջ պատահում էր, որ ես կանգ էի առնում որեւէ պատմական առեղծուածի, հանկուկային կերպարանք ունեցող հարցի առջեւ: Դժուար է այդ դրութիւնը: Չգուցեւ, որ մի անգամայն անօգնական ես, տեսնում ես որ չունես աղբիւրներ, առաջնորդող թել չես գտնում, եւ ձեռքերդ թուլանում են: Ահա այդ պիսի մի քանի դէպքերում ես դիմում էի Երեցեանի ամբարած թղթերի օգնութեան: Միայն իմ դրութեան մէջ եղած մարդը կարող է հասկանալ, թէ սրբալի ուրախութեամբ ես տեսնում էի, որ ծերունի հնագէտը սիրալիկ կերպով, հմտութեամբ կը խնայեց ինձ ցուցմունքներ իր տալիս, առջեւ դնելով հարկաւոր թղթերը:

Դա այն մարդկանցից չէր, որոնք փակում են իրանց ձեռք բերած յիշատակարանները, իրանք վայելում են իրանց համար: Ճիշտ է, Երեցեանը իւրաքանչիւր կտոր թղթի համար զոգում էր, ճիշտ է, միայն նրան շատ մօտիկ մարդիկ կարող էին տանել նրա զարդաւորանք այնքան մեծ կարեւորութիւն չունեցող թղթեր եւ գրքեր, բայց կար այն հանգամանքը, որ նրա հիւրընկալ դուռը բաց էր ամեն մէկի առջեւ: Երեցեան ծերունին կը հիւրասիրէր ձեզ թէյով եւ կը նստէր ձեզ հետ, պատրաստ մոռանալ ամեն ինչ, պատրաստ խօսել ձեզ հետ մինչեւ կէս գիշեր:

առաջարկութիւնը եւ իրանց ընտանիքներով զաղթում են այնտեղ ու յետոյ բաց անում դպրոց:

Գարբէլը այսպիսով Նոր-Նախիջևանում մնաց մինչեւ 1832 թ. վերջը, երբ նա հրաւեր ստացաւ Բեսարաբիայի արքեպիսկոպոս Ներսէսից կոնսիստորիայի քարտուղարութեան պաշտօն ստանալու: Գործունեայ ու եռանդոտ Ներսէսը, որը լսած էր Գարբէլի խնդիր եւ կրթութեան մասին, վաղուց կարօտում էր այդպիսի եռանդոտ օգնականներին եւ ահա Գարբէլը թողնում է իր 3 փոքրահասակ երեխաներին իր կնոջ եւ հօր խնամքին ու գնում Քիչիկեւի: Փոքր որդին մի քանի ամսական էր—դա վերջը յայտնի Ռաֆայէլ Պատկանեանն էր, մեր ազգային բանաստեղծ Գամառ-Քաթիպան (ծնվ. 20 հոկտ. 1832 թ.): Քիչիկեւում նա մօտիկ յարաբերութեան մէջ է լինում ապագայ կաթողիկոս Ներսէսի հետ: Ներսէսը չափազանց յարգում էր Գարբէլին նրա խնքի եւ կրթութեան համար, բայց մի եւս նոյն ժամանակ չէր հանդուրժում Գարբէլի հայեացքների անկախութեանն ու հակաճառութիւններին եւ այդ պատճառով նրանց մէջ յաճախ ընդհարումներ էին լինում: Բայց եւ այնպէս, ի պատիւ Գարբէլի պէտք է ասել, որ նա մինչեւ իր կեանքի վերջին օրերը, կուրացած եւ ծերացած հասակում, բայց դեռ հոգով երիտասարդ, միշտ յարգանքով էր յիշում Ներսէսին:

(ԿԸ շարունակվի)

քի եւ անասունների կերակրի պակասութիւնը առաջ է բերել առեւտրի ընդհանուր դադարում Բորիսօգլեբսկի գաւառի եւ Դոնեան նահանգի լայն շրջանում:

23 փետրվարի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Ֆինանսների մինիստրը հաստատեց կանոնադրութիւնը այն մասին, որ ոսկի եւ պլատին արդիւնաբերող ձեռնարկութիւնները ենթարկվեն արդիւնաբերական պետական տուրքին: Ժողովրդական լուսավորութեան մինիստրութիւնը չըջարեալաբար առաջարկեց ուսումնական շրջաններին՝ աշակերտներին բարձրագոյն դասարանները փոխադրելու նոր կարգ: Երեքից ոչ պակաս ունեցողները փոխադրվում են առանց քննութեան. թոյլ աշակերտներին կարող են տրվել առանձին լրացուցիչ աշխատանքներ. երկու գլխաւոր առարկաներից 2 ունեցողները քննութեան կենթարկվեն արձակուրդից յետոյ. մէկ հատ 2 ունեցողը կարող է քննվել զարմանք:

ԱՌԷՆԻ: Մրգելված է գէնքերի եւ պատերազմական մթերքների մուտքը Սալոնիկ եւ Սօնատուրի թիւրքաց սահմանով: Կառավարութիւնը այս քայլն արեց՝ ցանկալով դիմադրել Մակեդոնիայում յուզմունքներ յարուցվելուն:

ԲՕՍՏՈՆ: Այստեղ եկաւ պրինց Հէնրիխ եւ հանդիսաւոր կերպով ընդունվեց: Հէրլարդեան համալսարանը նրան մատուցեց իրաւաբանութեան պատուաւոր դոկտորի դիպլոմ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Կիւմբից, Աստրախանից, Եկատերինսկայից, Ժիտոմիրից, Տամբովից, Օրէնբուրգից, Լեբեդեանից, Բաթումից եւ Պետրոզավոդսկից ստացված են տեղեկութիւններ Գոգոլի յիշատակը տօնելու մասին:

ՄՕՍԿՎԱ: Մոսկվայի շրջակայքի լեռնարդիւնաբերողների համաժողովը որոշեց միջնորդել Տորֆային ձահիճները հետազոտելու եւ վիճակադրելու մասին: Գոգոլի ազգական Բիկովցու ցարանդէս բերեց Գոգոլի ուղեպարկը, ճանաչարդողական ժիլէտը, նոյնպէս նրա տուփը եւ ոսկի ժամացույցը, որ պատկանում էր Պուշկինին, որը, մենամարտութիւնից յետոյ ժուկովսկին վերցրել եւ յանձնել էր Գոգոլին:

ԽԱՖԱՐՈՎՍԿ: Գոգոլի յիշատակի տօնին ներկայ էին գնդապետ Մարչալ եւ նրան ուղեկցող ֆրանսիական օֆիցէրներ:

ՍՈՒԽՈՒՄ: Փետրվարի 22-ին պրինց Ալէքսանդր Պետրովիչ Օրէնբուրգսկի, պրինցուհի Եւգենիա Մաքսիմովնայի, Մեծ Իշխանուհի Օլգա Ալէքսանդրովնայի եւ նրա ամուսին պրինց Պետր Ալէքսանդրովիչ Օրէնբուրգսկի հետ Գաղբից ուղեւորվեց Նովոօբույսկ եւ այնտեղից Ռաւմոն կալուածքը:

ՕՂԵՍԱ: Հանդիսաւոր կերպով օրհնվեց կամաւոր նաւատորմի «Սաբինսկ» կրէյսէրը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Արխանգելսկից, Երեւանից, Բազումից եւ Կալէրից ստացված են տեղեկութիւններ Գոգոլի յիշատակը տօնելու մասին:

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱՒԱՆԹԱՐ Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ ԻՍԱՀՄԿ ՄԷԼԻԻԲ-ԱՂԱՄՍԱՆԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԳՐԿՈՎԱԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ (Ժամերը նշանակված են Պետերբուրգի հաշուով, փակագծում թիֆլիսի հաշուով)

Արագ գնացք Թիֆլիսից-Բագու շարքը մէկ անգամ հինգրորդի օրերը դուրս է գալիս ցերեկվայ 2 ժամ 32 րոպ. (3 ժ. 30 ր.), հասնում է Բագու գիշերվայ 3 ժամ 58 ր. (4 ժ. 56 րոպէին):

Արագ գնացք Բագուից-Թիֆլիս դուրս է գալիս չորեքշաբթի օրերը երեկոյան 10 ժ. 41 ր. (11 ժ. 39 ր.) հասնում է Թիֆլիս ցերեկվայ 12 ժ. 47 ր. (1 ժ. 45 ր.):

Պատասար գնացք Բագուից դուրս է գալիս գիշերվայ 12 ժ. 2 ր. (1 ժամին), հասնում է Թիֆլիս ցերեկվայ 6 ժ. 24 ր. (7 ժ. 22 ր.), դուրս է գալիս Թիֆլիսից ատաւտեան 9 ժ. 30 ր. (10 ժ. 28 ր.), հասնում է Բաթում երեկոյան 9 ժ. 28 ր. (11 ժ. 26 ր.):

Պատասար գնացք Բաթումից դուրս է գալիս երեկոյան 10 ժ. 10 ր. (11 ժ. 8 ր.), հասնում է Թիֆլիս ատաւտեան 10 ժ. 45 ր. (11 ժ. 43 ր.), դուրս է գալիս Թիֆլիսից ցերեկվայ 11 ժ. 47 ր. (12 ժ. 45 ր.), հասնում է Բագու ատաւտեան 6 ժ. 33 ր. (7 ժ. 31 ր.):

Մարդատար գնացք Բաթումից դուրս է գալիս ատաւտեան 8 ժ. 58 ր. (9 ժ. 56 ր.), հասնում է Թիֆլիս երեկոյան 8 ժ. 33 ր. (9 ժ. 31 ր.), դուրս է գալիս Թիֆլիսից երեկոյան 9 ժ. 36 ր. (10 ժ. 34 ր.), հասնում է Բագու ցերեկվայ 2 ժ. 12 ր. (3 ժ. 10 ր.):

Պատասար գնացք դուրս է գալիս Թիֆլիսից գէլի Կարս երեկոյան 10 ժ. (10 ժ. 58 ր.), հասնում է Ղարաբլիս ատաւտեան 5 ժ. 4 ր. (6 ժ. 2 ր.), Ալէքսանդրօպօլ 8 ժ. 37 ր. (9 ժ. 35 ր.), Կարս ցերեկվայ 12 ժ. 23 ր. (1 ժ. 12 ր.):

Պատասար գնացք Կարսից դուրս է գալիս ցերեկվայ 12 ժ. 12 ր. (5 ժ. 10 ր.), հասնում է Ալէքսանդրօպօլ 7 ժ. 40 ր. (8 ժ. 38 ր.), Ղարաբլիս գիշերվայ 11 ժ. 6 ր. (12 ժ. 4 ր.), Թիֆլիս ատաւտեան 6 ժ. 47 ր. (7 ժ. 45 ր.):

Խառն գնացք Թիֆլիսից դուրս է գալիս ցերեկվայ 12 ժ. 30 ր. (1 ժ. 28 ր.), հասնում է Սանահին ցերեկվայ 5 ժ. 12 ր. (6 ժ. 10 ր.) և Ղարաբլիս երեկոյան 7 ժ. 19 ր. (8 ժ. 17 ր.):

Խառն գնացք Ղարաբլիսից դուրս է գալիս ատաւտեան 11 ժ. 45 ր. (12 ժ. 43 ր.), հասնում է Սանահին ցերեկվայ 1 ժ. 30 ր. (2 ժ. 28 ր.) և Թիֆլիս երեկոյան 6 ժ. 8 ր. (7 ժ. 6 րոպէին):

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ի Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ր Ա Ն

Կերակրի փետրվարի 24-ին

Դերասան Ա Ր Մ Ե Ն Ե Ա Ն Ը

Մասնակցութեամբ տ.տ. Չալեկեանի, Մէլեքեանի, Մայսուրեանի, պ.պ. Արաքեանի, Յարութիւնեանի, Ամօի եւ Միրզոյեանի, կը տայ մի ԱՐՏԻՍՏԻՔԱԿԱՆ ԵՐԵՅՈՑԹ

Կը խաղան

Մ Կ Ն Ի Կ

Վաղբիլ 1 արար. Թարգմ. Վրոյրի

ԿՐԻՄՈՆԻ ՎՆԱԳՈՐԾԸ

Կամէդ. 1 արար. հեղ. Յրանսուա Կոպլէի, Թարգմ. Արմենեանի

ԳԻՇԵՐՎԱՆ ՍԱՐԲԸ ԽԷՐԷ

Վաղբիլ 1 արար. հեղ. Գ. Սունդուկեանի Սկիզբն է հիշոյ 8 ժամին երեկոյան եւ վերջը 10 1/2-ին:

Տոմարները կարելի է ստանալ ժողովարանի շէնքարից:

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Երկրորդ քաղաքային փետրվարի 25-ին, ցերեկվայ 12 ժամին աճուրդ է նշանակված շինելու 45,00 ազգ. սաժէն բէտոնի կոյուղի, որի արամագիծը կը լինի 0,375x0,25, որ կը սկսվի Սերբերանի-բեադի եւ Յամինայա փողոցների անկիւնում դոյութիւն ունեցող կոյուղիից մինչեւ Բոլշայա-Գրեադնայա փողոցի վրա Բաղէբօրի տունը, 1000 ր. գումարով: Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները կարող են տեսնել պայմանները Վարչութեան Շինարարական բաժնում բոլոր ի օրերը, ցերեկվայ 9 ժամից մինչեւ 3 ժամը:

Պետերբուրգի բժշկական վարչութեան թրուտութեամբ Մեծ արկղիկը 5 բուրբի, փոքրը—3 ր. եւ 1 ր. 50 կ.:

ՆՈՐ ՄԻՋՈՑ

Մաղերը բուսցնելու եւ ամրացնելու համար, ոչնչացնում է թեփուր Դուրս է եկել նաեւ բոլորովին նոր միջոց

ՁՈՒՒ ԿԱԹԸ

Երեսին քննութիւն եւ սպիտակութիւն տալու համար, ոչնչացնում է արեւի պատճառած սեւութիւնը, մուշները, տալիս է կաշուին քննութիւն եւ սպիտակութիւն: Այդ գները չափաւոր են. մեծ սրտակը, արկղիկի մէջ, 2 բուրբի, փոքրը—1 ր. 50 կ. Մախվում են բոլոր պարֆումերական եւ դեղաւածառական խանութներում: Գլխաւոր պահեստը գտնվում է Պետերբուրգում, Պուշկինյան փողոց, տ. № 15, բընակարան № 2. պահեստի բաժանմունքները գտնվում են. Թիֆլիսում՝ Կովկասեան դեղատան ապրանքների վաճառման ընկերութեան խանութում: Երեւանում՝ հրապարակ եւ նրա բաժանմունքում, Միրզայեան փողոց եւ Բագուում՝ նաեւ Միրզայեանի կամուրջի վրա, Պալոյի եւ Արիստակիսի դեղատներում: Օտարաքաղաքացիների պատուէրները կատարվում են անմիջապէս պատուով:

49—100

ՀՈՅՈՒՄԵՆԱԼ
ԻՐԻՅՑ ՎԵՍԵԼՈՎՍԿՈՒ
армянский поэт
СМБАТЪ ШАХЪ-АЗИЗЪ

(Քննադատական էտիւդ)

Գրին է 1 ր.

Գրքոյին կցած են՝ Սմբատ Շահ-Ազիզի լուստրի պատկերը, «Լեւոնի Վախ» մի շարք կտորների եւ այլ ոտանավորների ուսերէն թարգմանութիւնը:

Ճանկացողները գիտնում են հեղինակին հետեւալ հասցէով. Москва, Леонтьевский пер., № 11, кв. 17, Юрию (Георгию) Алексеевичу Веселовскому. 2—10

ԲԵԹՂԷՀԷՄ ԵԿԵՂԵՑՈՒ յարգելի ծխականներին խնդրում եմ չորս բերել առաջիկայ կիրակի, փետրվարի 24-ին, ժամի 12-ին, պատարագից յետոյ տեսնելու 1901 թւի երեւոյց հաշիւը եւ քննելու 1902 թւի նախահաշիւը: Գործակալ ա. մ. Զ. քան. Զարդեղեան 3—3

ԵՐԿՈՒ ՕՐՈՎ ՆՇԱՆԱԿՎԱԾ Է

Է Ժ Ա Ն Ա Դ Ի Ե Վ Ա Ճ Ա Թ Ք

ԴՕՐՕԺՆՕՎԻ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ

ԷժԱՆ ՎԱՅՄԱՐԻ Ժամանակ 40%-ից ՄԻՆՉԵՒ 50% զեղումով կը ծախվեն ամառային կտորներ, կանանց բոլոր կոթոնները, գործարանի գներից 50%-ի չափ պակասեցրած գներով: Կանանց գունաւոր բլուզների կտորները ԿԸ ՆԱԽՎԵՆ 60% ԶԻՋՈՒՄՈՎ:

1901 թւականի սեզոնի ամառային կտորների զեղումը 40%-ից ՄԻՆՉԵՒ 50% է: Կը վաճառվեն նաեւ մեծ քանակութեամբ քաթմանի մնացորդ կտորներ, թաշկինակներ, թաւաքանդակներ, սպիտակեղէնի եւ սաւանների համար, տղամարդկանց եւ կան պատրաստի սպիտակեղէն, գուլպաներ, կարճ եւ երկար բերրով ամառային եւ ձմեռային մակներ, տիւլ վարագոյնների համար, թաւեայ գորգեր, սիւնոցներ եւ այլ ապրանքներ:

Առեւտրի կարգը էժանագին վաճառքի ժամանակ.—խանութը բաց կը լինի առաւել ժամի 10-ից մինչեւ ժամի 3-ը եւ ժամի 5-ից մինչեւ երեկոյան ժամի 8-ը:

ԹԻՓԼԻՍԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՒՄ

Վ ա ճ ա ո Վ ու մ ե ն

ՄիիթԱՐ՝ պատկերազարդ շքեղ հրատարակութիւն, Վենետիկ, 1901 թ. գ. 2 ր. ԷՓՐԻԿԵԱՆ Հ. Ս., «Գրպանի առաջ», Բ. տիպ, ըստմաթիւ տեղեկութիւններով, Վենետիկ, թ. 1 ր. 75 կ.

ՃՈՒՂՈՒՐԵԱՆ ՅԱՐ. քան., «Աղբառի հալը», գաւառական կեանք, Թիֆլիս 1902 թ. գ. 25 կ. ՎՏԱԿ, գրական-բանասիրական ժողովածու, խմբ. Վ. Փափաղեանի, Թիֆլ. 1901 թ. գ. 1 ր. ՄԱՐԻՍ ԿՈՐԵԼԻ, «Մի մանկան հոգու պատմութիւն», արդէնքը «Ներայրական օգնութիւն» ուս. թարգմ. Տ. Վ. Վրչը, 1902 թ. գ. 1 ր.

ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ Ա., «Պատկերներ», տաճկահայոց վերջին տարիների կեանքից, թուով 10 հ. Մօսկվա գինն է 1 ր. ՊԱՅԿԱՆԵԱՆ ՌԱՓ. (Գամառ-Գաթիպա), «Ընտիր երկասիրութիւններ», 2 հատոր, անկաղմ 3 կաղմով 4 ր.

ՇԻԼԼԵՐ, 1. «Վիլհելմ Տէլը»—15 կ., 2. «Օրէնքի կոյր»—20 կ., Թարգմ. Ս. Թառայեանի Դիմել՝ Вѣ Тифлисъ, въ Центральную Книжную Торговлю. (4) 1—5

Հ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի
Հ է Օ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր կեանքը, գրականութիւնը անցնալու՜մ

Հ Ա Տ Ո Ր Ե Ր Կ Ր Ր Դ

XVIII ԴԱՐ

Ա ա ջ ր ն մ ա ս

Գրին է 1 րՈՒՐԼԷ 50՝ 40ԳԷԿ

Մախվում է. հեղինակի մօտ, «Մշակի» խմբագրատանը, «Հասցէն» Тифлисъ, Редакция Мшакъ «Գրատեսչիք» գրախնամանոցում: Հասցէն՝ Тифлисъ, Книжный магазинъ „Гуттенберга“ Նոյն տեղերում ծախվում են նոյն հեղինակութեան ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԻ մնացած օրինակները: Գրին է 1 րուրի 50 կոպէկ:

„Փ. Ն. Փ Ր Ի Դ Օ Ն Ե Ա Ն“

ԿՈՆՖԵՏԻ ԵՒ ՇՕԿՈԼԱԴԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

Կովկասեան գիւղատնտեսական ցուցահանդէսում մեր պատրաստած ապրանքները արժանացան Կովկասում կոնֆէտի արդիւնաբերութեան

ՄԻԱԿ ՄԵԾ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՄԵԴԱԼԻ

Առանձնապէս յանձնարարում ենք. ՌԱՀԱԹ-ԼՈՅՈՒՄԻ, Կարամէլ «ԻԻԻԼԷՅՆԱՅԱ» եւ առհասարակ բարձր յատկութեան կարամէլներ մրցեղէնով: Գործարանում աշխատում են մայրաքաղաքի նշանաւոր վարպետներ: Պատուէրներով դիմել. Թիֆլիս, Պալոյսկայա փողոց. սեփական տուն Գործարանի հեռախօս № 362, գործարանական խանութից № 772:

29—100

ՄԻ ԿԻՆ ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ
ՆԱԽԼԵՆԻԿՆԵՐ ՊԱՀԵԼ
Офицерская ул. д. Нудель, № 9
Հարցնել տիկին Նիդարէթ Զանճեանի

ԵՐԿՐԱՍԻԱԿ ԻՆԺԵՆԵՐ

Ս. Բ Ա Հ Ա Թ Ր Ե Ա Ն

Ընդունում է երկրաչափական եւ հարթաչափական (нивелировочныя) եւ այլ տեսակի զեղիական աշխատութիւններ՝ շուր մասնաբաժնու, կանալիզացիայի, ոռոգման, ճանաչման, անտառների բարեկարգութիւննային գործի, ճանապարհների եւ փողոցների շինութեան եւ կանոնաւորութեան, քաղաքի եւ այլ անշարժ կալուածքների կալուածութեան, յատակագծի վրա գնահատում (оцѣночный сборъ) տուրքի համար, քաղաքային եւ այլ հողերի որոշումը, քաղաքային տեղեկագրի հաստատելը օրէնսդրական կարգով:

ԲԱՄՈՒ, «Պրոբոգոլայա Նօւէրներ» հիւրկամ Թիֆլիս՝ Ալեքսանդր փողոց, Շահադեան տուն, № 59, բակում:

73—1

ԿՈՒՄ

Կառ

Իշխ

Գոյ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ

Կառ